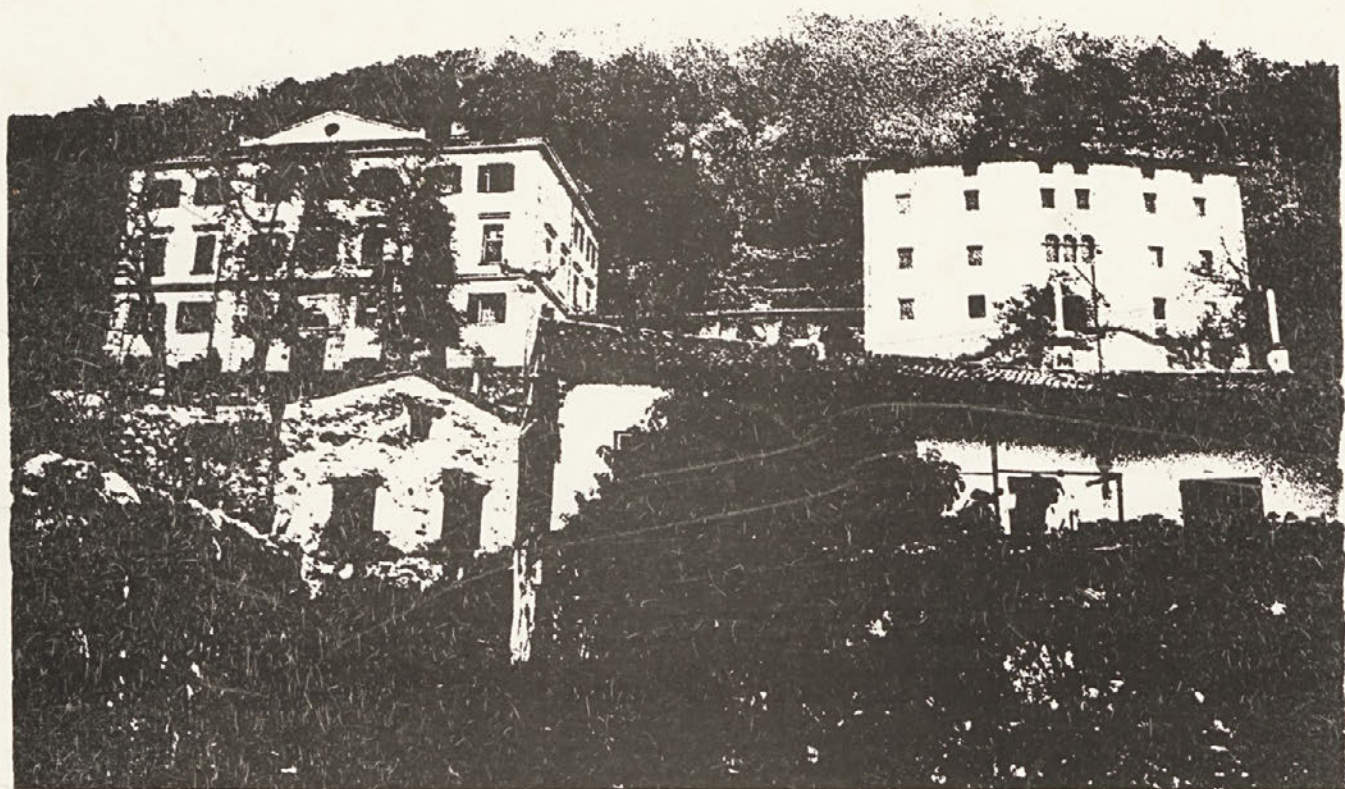

ARHIV

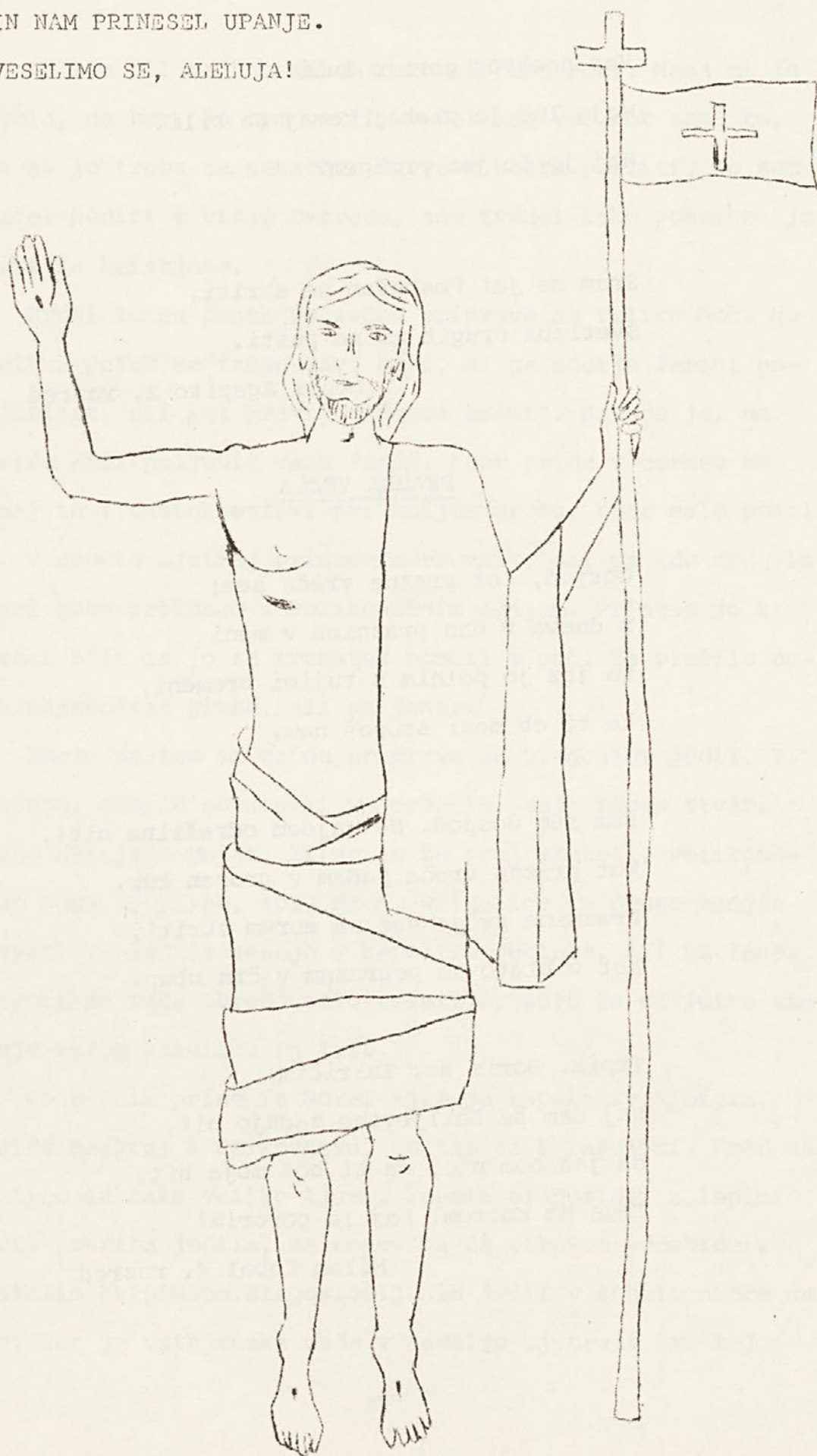
„ISKRE“
Glasilo SVŠ
VIPAVA

ISKRE

1981–82 leto XIV št. 2

GOSPODAR ŽIVLJENJA JE PREMAGAL SMRT
IN NAM PRINESEL UPANJE.
VESELIMO SE, ALELUJA!

LUC

Vse naokrog gorijo luči.
Moja luč je plaha; komaj da brli.
Naj jo še jaz prižgem?

Sram me je! Poskušam se skriti.
Svetloba drugih mi ne pusti.

Denis Agapito 2. razred

PRAZNA VREČA

Gospod, kot prazna vreča sem;
z dneva v dan praznina v meni
in jaz jo polnim s tujimi bremenii,
ko ti ob meni stopaš nem.

Sam sem Gospod. Ne najdem odrešilne niti.
Kot prazna vreča padam v grozen kup.
Praznine svoje več ne morem skriti,
kot v blato se pogrezam v črn obup.

Trpim. Borim se. Zakričim:
Naj dam še žakljevine zadnjo nit,
da jaz bom nič, da ti boš moja bit.
Tega ne zmorem. Kaj le govorim!

Milan Kobal 4. razred

OD POSTA DO VELIKE NOČI

Ko sem bil majhen nisem razumel čemu post. Mama mi je rekla, da bom, ko bom večji, vedel kaj več kot samo to, da se je treba na nekatere dneve v postu postiti. Ko sem začel hoditi v višje razrede, sem zvedel kako pomemben je post za kristjane.

Proti koncu posta se začne priprave na Veliko noč. Na veliki petek se izspostavi križ, ki ga hodijo farani poljubljat, ali kot pravijo: "Bugca kušnt". Navada je, da pride križ poljubit vsak faran. Kdor pride v cerkev se vsaj za trenutek vstavi pri Božjem grobu, kjer malo pomoli.

V soboto zjutraj prinese cerkovnik, ali pa kdo drug iz vasi gobo prižgano z velikonočnim ognjem. Prinese jo k vsaki hiši in jo za trenutek pomoli v peč. Za plačilo dobi največkrat pirhe, ali pa denar.

Kmalu za tem se začne priprava za blagoslov jedil. V košaro, včasih so nosili v jerbasih, dajo mnogo stvari: suho svinjsko gnjat, ki so jo že prej skuhali, velikonočno pogačo, pirhe, sol, hren, vžigalice in druge manjše stvari... Jedila nesejo v kapelico dekleta, ali pa žene. Otroci se tega obreda zelo veselijo, zato že od jutra skačejo okrog kapelice in lipe.

Ko župnik pride iz Gore, kjer je kapela sv. Jožefa, odide najprej k cerkovniku, od tam pa h kapelici. Pred kapelico že čaka veliko ljudi. Župnik blagoslovi z lepimi prti pokrita jedila, na koncu pa da otrokom podobice z vstalim Kristusom. Blagoslovljenih jedil v soboto nihče ne je, ker je vstajenska maša v nedeljo zjutraj. Pri tej

maši je procesija. Bandera in okrašena cerkev naredijo mašo še bolj slovesno.

Po končani maši odhitijo ljudje veselo domov, še posebej otroci, ki se veselijo šunke in pirhov. K uživanju jedil se zbera vsa družina.

Ob teh zunanjih dogodkih vsak v sebi doživi Veliko noč.

Jože Plut 4. razred

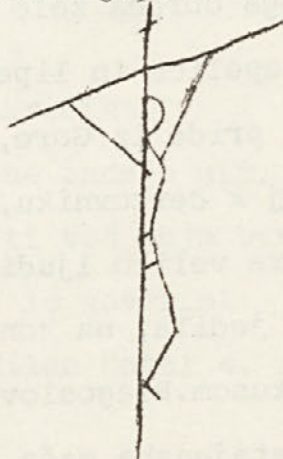
KRIŽ

Križ,
pod križem vaza,
v vazi rože.

Križ,
na križu Bog,
pod križem človek.

Križ,
na križu rešitev,
pod križem upanje.

Denis Agapito 2. razred

PREŠERNOV DAN 1932

Res da je od Prešernovega rojstva preteklo že dobrih stoosemdeset let, pa je vendar njegova beseda še vedno živa. Govori nam o pesništvu, o ljubezni, o žalosti, o veselju, o naših prednikih, o vsem, kar je čutilo Prešernovo razdajajoče se srce. Prav on sam je bil poet, ki je bil sposoben nositi v svojem srcu "al' pekel al' nebo", prav on je pel melodije, ki mu jih je Bog navdihnil.

Na dan 3. februarja, ko je nehalo biti srce velikana slovenske poezije, praznujemo slovenski kulturni praznik.

Tudi semeniščniki smo se na ta dan poskušali oddolžiti njegovemu spominu. Na svečani proslavi je bil kot gost med nami znani slovenski gledališki igralec Stane Rastresen.

Proslavo je začel pevski zbor z Zdravljico. To ni več samo Prešernova pésem, to je pesem vseh Slovencev. Leto za letom nam trte obrodijo sladko vince, leto za letom lahko s Prešernovimi besedami nazdravljamo vsemu slovenskemu narodu. Seveda moramo nazdraviti tudi pesnikom, ki jim "sreča laže", kot smo slišali v Glosi, ki jo je deklamiral Simon Onušič. Marsikdo je povetil glavo ob verzu "Kranjec moj mu osle kaže" z ugotovitvijo, da smo premalo hvaležni vsem, ki so dvignili slovenski jezik in kulturo na današnje raven. Po tej točki smo slišali sklepni del pesnitve Krst pri Savici. Ko so sošolci prikazali duhovnika, ki pošilja Črtomira v Oglej, sem imel občutek, da je Prešeren mislil tudi na nas, ko je pisal te verze. Naroča nam, da moramo vero oznanjati z ljubeznivo besedo in ne z mečem.

Naš jezik je dovolj bogat za oznanjevanje Kristusovega nauka. Tudi zanj je v obeh vojnah padlo veliko zavednih Slovencev. Na to sem se spomnil ob Kosovelovi pesmi Bori, ki jo je zopet zapel semeniški zbor, otožno sicer, vendar ponosno. Prav padlim gre zahvala, da naša slovenska kultura živi in raste.

Tudi danes imamo veliko ljudi, ki resnično ljubijo materin jezik. Mednje prav gotovo spadajo gledališki delavci; tudi naš današnji gost Stane Rastresen. V naslednji točki nam je crisal, kako je naš knjižni jezik zrastel na temeljih protestantov in dobil umetniško potrditev prav v Prešernu. Ob tej točki smo začutili, da je slovenščina bogat jezik in da se ga ne smemo sramovati. Proslavo je sklenil pevski zbor z pesmijo Ob večerni uri.

Po proslavi smo se razšli: nekateri s prijetnim občutkom, o bogastvu našega naroda, drugi s spoštovanjem do naših prednikov, zopet drugi z navdušenjem do odrskega ustvarjanja, vsi pa iz srca hvaležni Prešernu.

Marko Tomažič 2. razred

BARVE

Barve mojega življenja so različne.

Zelena barva upanja in mladosti.

Rdeča barva ljubezni in darovanja.

Bela barva lepote in veselja.

Črna barva smrti in bolečine.

Sivina moje vsakdanjosti.

Modra kot nebo, znanilka vsega, kar me prerašča.

Nekoč bo najboljši kritik pregledal moje slike.

MOJ PREŠERNOV DAN PRED LETI

Osmi februar je za nas Slovence kulturni praznik. Leto za letom se na ta dan spominjamo velikana naše poezije, Franceta Prešerna. Njegovega pomena nisem odkril vse do tlej, dokler nisem v šestem razredu osnovne šole sam nastopil.

Učitelj, ki nas je izbral za deklamacijo, mi je dodal Glosa. V začetku sem bil na svojo vlogo zelo ponosen. Čas pa je mineval in bližal se je dan nastopa. S tem pa so se začeli vzbujati tudi pomisleki. Veselilo me je nastopiti, obenem pa sem se bal neuspeha. Vendar učitelja nisem hotel razočarati, zato sem mu dokončno obljubil, da bom nastopil.

To sicer ni bil prvi moj nastop, a sem že na vajah opazil, da bo ta mnogo težji od dosedanjih, ki smo jih v glavnem imeli v našem razredu. Na proslavo je bilo namreč povabljen vse staro in mlado. Pred manjšo skupino mi nikoli ni bilo težko govoriti, preglavice pa mi je povzročala množica, zlasti starejših ljudi. Zato sem se prvega uradnega nastopa upravičeno bal.

Komaj, vendar s tesnobo v srce, sem dokončal zame tako pomemben dan.

Šolska dvorana je bila polna. Ljudje mi niso ugajali že samo zato, ker so bili po mojem mnenju preglasni. Z svojim vpitjem so me dražili in postal sem nervozen. Očitno so bili nervozni tudi ostali deklamatorji. Sedeli smo v prvi stranski vrsti in bili na ogled radovednim gledalcem. Če danes sem prepričan, da sem imel jaz največjo tremo. Nisem vedel, kam bi gledal, kako bi se naslonil in

niti tega ne, kam bi dal svoje roke. Moja velika zadrega je na srečo prenehala, ko je učitelj pravkar napovedal, da se proslava začne. Sam je orisal življenje in delo Franceta Prešerna. Nato je pevski zbor zapel njegovo Zdravljico. Na vrsti so bile deklamacije. Najprej so učenci osmih razredov povedali celoten Krst pri Savici. Njihov nastop je bil res prepričljiv in opazno je bilo, da so med gledalci vzbudili zanimanje za nadaljnji spored.

Naslednji so nastopili izbranci iz sedmih razredov. Deklamirali so sonet O Vrba, balado Povodni mož in pesem Slovo od mladosti.

Po njihovem nastopu je za kratek oddih poskrbel šolski ansambel s svojimi pesmimi.

Predzadnji smo nastopili trije iz šestih razredov. Povedali smo tri pesmi: Kam, Pevcu in Glosu. Ne vem, kako sem prišel na oder, ne kako sem odšel. Spominjam se le zadnjih besed: "on živi, umrje brez dnarja". Ko sem sedel na svoje mesto, sem najprej pogledal našega učitelja. Najine oči so se srečale. Pokimal je in se rahlo nasmehnil. Šele takrat se mi je od srca zvalil težak kamen. Njegov pogled mi je povedal, da moj trud ni bil zaman.

Učenci petega razreda so nastopili zadnji. Ne vem več, kako so deklamirali. Z mislimi sem bil čisto v drugem svetu in dogajanja sploh nisem več spremljal. Bil sem sam s svojim uspehom. Iz sanj sem se vzdramil šele, ko je bila proslava končana.

Tudi v višjih razredih sem še nastopil za kulturni praznik, najbolj doživet nastop pa je vendarle ostal tisti v šestem. Mislim, da sem takrat najbolj ovrednotil

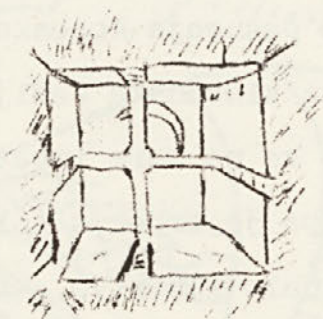
"slavljenca" in z njim njegovo veliko delo. Kadarkoli se spomnim te proslave, se mi zdi, da sem ga takrat zares cenil. Pa ne le njega, temveč tudi vsakdanje, drobne stvari. In danes?

Alfons Žibert 2. razred

PROSTI SPIS

K nam so prišli Bosanci.
Povečini so se naselili v stare hiše,
ki jih mi nočemo več.
Mi smo si zgradili nove hiše.
Ogradili smo jih z visokimi ograjami.
Okrog hiš smo nasadili parke.
Postavili smo napis:
POZOR HUD PES,
da bi lažje skrili našo razklanost.
Nekateri izmed onih so odšli v bloke.
Včeraj sem videl,
da so se bosanski otroci veselo igrali.
Naši so bili osamljeni in žalostni.

Božidar Rustja 4. razred

VENDAR PETI ON NE JENJA

3. decembra 1800 se je v Vrbi v premožni družini rodil France Prešeren. Poleg njega je bilo v družini še šestero otrok. France je bil tretji po vrsti. Imel je dva strica duhovnika, zato je bila srčna želja matere, da bi tudi on postal Kristusov služabnik. Toda to ni bila Božja volja. Njemu je bilo namenjeno drugačno poslanstvo.

Z odprtimi očmi je gledal na umetnost in odprla so se mu brezmejna prostranstva, nov pogled na svet in slovensko domovino v kateri je živel. Začutil je, da je kultura del njega, del vsakega človeka; je hrepenenje, je klic po neskončnem. Ko je opazoval svet okoli sebe in ga sprejemal, je njegovo srce zapisovalo hvalnico višjemu bitju, ki je v vsakem človeku. Z bistrim očesom je znal opazovati; pil je lepoto narave. Že en sam pogled v stvarstvo mu je veliko povedal. Skrivnosten glas ga je spremljal in mu narekoval besede, verze, kitice v veselju, v žalosti, v sreči, v nesreči, v obupu, v ljubezni...

Tujo gospodo njegovi stihii niso zanimali. Pehala se je za bogastvom in bila slepa za umetnost slovenskega naroda.

Domača gospoda je Franceta podcenjevala ter porivala v ospredje neestetsko pesnenje Koseskega.

Zatirali so poeta slovenske zemlje, da je bil kakor ptiček v kletki, ki se ne more izpeti. Utesnjevali so ga in ga stiskali. On pa je trpel s toliko večjo bolečino, ker mu jo je povzročalo ljudstvo, ki je verjelo tuji gospodi in tujim idealom, namesto da bi poslušali glas narodovega pevca. Njegove misli so se jim zdele dolgočasne in

nepomembne, v resnici poezije niso hoteli sprejeti, ker so živeli v svojem pojmovanju kulture. Zapirali so svoja srca pred domačo umetnostjo.

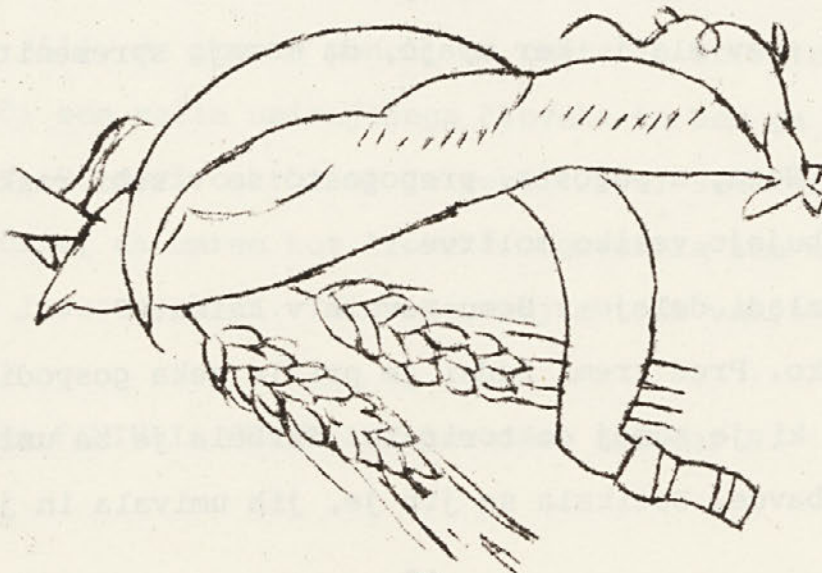
On pa je izpovedoval svoje misli, čustva, želje, trpljenj, ki ga je težilo, čeprav njega in njegovih pesmi niso razumeli, ali ga morda celo niso hoteli razumeti. On pa je kljub težavam pel, pel s svojim čudovitim glasom, iz srca kakor mu ga je ustvaril Bog.

Mlad, še poln idealov in načrtov je podlegel zahrbtni bolezni in 3. februarja 1849 tiho kot neznan pevec slovenskega naroda, vsega usmiljenja vreden, zaspal v Gospodu.

Kmalu je postal vzor mnogoštevilnim pesnikom. Že mladostenci so ugotovili kakšen je Prešernov pomen za slovensko umetnost. Že bolj pa se je to pokazalo v dobi moderne s Cankarjem in Župančičem. Do kraja ga je ocenilo šele 20. stoletje. Vendar ga še danes mnogi težko razumejo in se zavedajo njegovega pomena.

Prešeren velja za največjega slovenskega pesnika, ker je postavil svoj materin jezik v žlahtno posodo evropske poezije.

Simon Onušič 3. razred

MATI TEREZIJA, KDO SO UBOGI?

-Kako izkazujemo ljubezen?

"Tudi z nasmehom. Ali veste, koliko mladih išče hrane v naši hiši v ulici Cattaneo? Ali veste, da pri svetem Gregoriju al Celio mnogi mladi vaših let iščejo ljubezni? Pridite pogledat, naučili se boste ljubiti svoje brate, učitelje, starše, sošolce. Morda danes tega še niste sposobni."

-Kdo so ubogi?

"Tisti, ki jih nihče ne ljubi!"

-Kje so?

"Morda tudi v vaših hišah."

-Kako je mogoče ljubiti Boga?

"Tako da ljubimo drug drugega. Nekega dne mi je v Kalkuti zmanjkal sladkor za moje uboge. Ko je to zvedel štiriletni deček, se je odpovedal sladkorju za nekaj časa in rekel mami, naj mi ga prinese. Vidite, to je dejanje ljubezni, ki je sad žrtve. Ljubezen, prava ljubezen mora boleti. Poglejte na križ, ki je Jezusu povzročil bolečino. Če hočemo ljubiti, moramo tudi mi trpeti."

-Ali imajo prav mladi, ker upajo, da morejo spremeniti svet?

"Željni so Boga, a pogosto, prepogosto so v sebi razklani. Zato potrebujejo veliko molitve."

-Ali tudi mladi delajo v Domu revnih v Kalkuti?

"Zelo veliko. Pred tremi tedni je prišla neka gospodična iz Pariza, ki je komaj doktorirala. Skrbela je za umirajoče in gobavce. Dotikala se jih je, jih umivala in jim

pomagala. Čez nekaj dni je prišla k meni, me objela in mi rekla: 'Našla sem Jezusa. Spovedala sem se, bila sem pri obhajilu. Telefonirala sem staršem, da ostanem tu.' To je veličina mladosti."

-Imate za nas kakšno sporočilo...

"Ne bojte se s čistim srcem ljubiti svojega fanta ali svoje dekle. Vedno glejte naprej, ustvarjeni ste bili za velike stvari, večje, kot si lahko mislite."

-Vaša vera je neizmerna, kaj bi povedali nevernim?

"Kadar kdo reče 'Ne verujem', mislim, da končno zanika bivanje osebe, ki ga ljubi. Moliti moramo, da bi razumel, da je bil ustvarjen za ljubezen. Zato moramo biti hvaležni ubogim, ki nam omogočajo, da delamo, da ljubimo."

-Ste kdaj občutili trenutke obupa?

"Ne smemo izgubiti upanja, delamo iz ljubezni in križ nas uči, kdo nas je prvi ljubil. To kar mi naredimo, je le kapljica v morje, toda vsi moramo prispevati svoj delež. Morda bo to le nasmešek: ne odklonite ga."

-Ali odrasli pomagajo mladini, da lahko raste?

"Mnogo trpljenja v družbi ima korenine v družini. Starši so preveč zaposleni, da bi se posvetili otrokom. Ti čutijo, da jih ne ljubijo. Pravim vam: 'Vaša družina naj postane nova nazareška družina. Otroci so velik dar, ki ga Bog daje staršem."

-Vzroki revščine so družbene narave, jih lahko odpravimo le z ljubeznijo?

"Skušaj izkoreniniti revščino v svoji hiši in izkorenini boš revščino v družbi. Nekega dne je prišel k meni neki gospod in mi povedal, da družina z mnogimi otroki ni jedla

že ves teden. Vzel je riž in jim ga nesel. Mati je riž razdelila na pol in ga takoj pol odnesla drugim revežem. Pogledajte, danes je toliko revščine, ker nismo pripravljeni tega, kar imamo deliti z drugimi in nočemo videti potreb drugih."

-Je težje ljubiti in skrbeti za družbo, v kateri živimo, ali za uboge?

"V ljubezni ni nobene razlike. Ubogi so družba in družba so ubogi."

-Ste se za reveže začeli zanimati šele, ko ste prišli v Indijo?

"Rojena sem v Jugoslaviji. Klic sem zaslišala v rojstni hiši, med skupno molitvijo v družini. Zato vam spet pravim: Molite skupaj."

-Oznanjate revolucijo ljubezni. Kakšno vlogo ima lahko ženska?

"Evangelij nam govori o možeh, ki so sovražili, izdali in križali Jezusa. Kdaj bi ženska napravila kaj takega? Največje duhovništvo je bilo Marijino duhovništvo. Jožef je ni razumel, hotel je oditi. Ženska ima drugačno poslanstvo kot moški."

-Kaj vas sili, da greste ponoči na ceste in zbirate bolne?

"Neke noči sem našla umirajočega človeka in sem ga prinesla domov. Po prvi oskrbi mi je rekel: Živel sem kot žival, zakaj hočete, da umrem kot človek? Odgovorila sem mu: Tvoj obraz je Jezusov obraz. Tako odgovarjam tudi vam."

Iz tednika FAMIGLIA CRISTIANA prevedel Božidar R.

DRUGIČ NA ČAVNU

Po kosilu smo se odpeljali s kombijem proti Predmeji. Bilo nas je pet iz prvega razreda, spremljal nas je gospod rektor. Po poti smo neprestano upirali pogled v vrh Čavna, ki je bil pokrit s snegom. Ko smo prišli do Predmeje, smo se peš odpravili proti vrhu. Zeblo nas je, kar pa nas ni nič oviralo na poti. Med hojo smo ogledovali čudovite barve, ki so se vsak čas spreminjale. Vmes smo se tudi fotografirali. Pod vrhom smo se ustavili, da smo si ogledali Vipavsko dolino, ki se je razprostirala pod nami. Zagledali smo tudi semenišče, ki pa je bilo videti zelo majhno.

Po eni uri in pol hoda smo prišli na vrh. Tam smo se odpočili in se najedli. Po polurnem počitku smo se odpravili še na Kucelj. Premagali smo težave in po slabi uri hode je prišli na cilj.

Tu smo ostali eno uro, da bi videli sončni zahod. To čakanje je bilo zelo nestrpno, nestrpno zato, ker nas je vse po vrsti zeblo. Pričakali smo trenutek, ko se je na nebu pojavilo veliko različnih barv. Nebo je bilo veličastno, fotoaparati so imeli veliko dela. V kratkem času je izgini- la zadnja barva, vse se je spet zlilo v eno. To je za nas pomenilo odhod.

Vračali smo se ponoči, ker smo se predolgo zadržali na Kūclju. Navdušeni smo bili, ker smo lahko videli čudovit sončni zahod. Naenkrat smo opazili, da smo zašli. Po daljšem tavanju smo se zopet vrnili na pravo pot.

Na Predmejo smo prišli prepozno, da bi se mogli pravočasno vrniti k skupni večerni pobožnosti. Srečno smo prišli

nazaj. Vsak izmed nas je čutil, da se mora Bogu zahvaliti
za dan, ki nam ga je podaril.

Robert Bahčič 1. razred

DVE POTI

Rad bi šel po poti,
ki v življenje vodi.
Kup stvari te moti,
kmalu si v zablodi.

Prava pot je ena,
trnjeva stezica,
ozka, zapuščena,
srečnih duš vodnica.

Kam ljudje drvijo?
Proti strašni jami!
Dve poti stojijo.
Odločite se sami.

Matjaž Kravos 1. razred

PRIJATELJSTVO

Neštetokrat sem v odnosih do prijateljev grob, ko mislim, da sem najbolj pravičen, najbolj popoln in moder. Vsak dan živim v skupnosti in vsak dan je po svoje težak. Težko je biti vedno vsem brat, mnogo lažje je človeku stresti svojo nejevoljo na druge in tako so še drugi poleg tebe nejevoljni in žalostni.

Bil je oblačen, siv nedeljski večer. Pri večerji je bilo živahno kot vsako nedeljo. Pripovedovali smo si svoja sprehodna doživetja in ob njih razpravljali. Jaz pa sem bil posebno slabe volje in se mi ni ljubilo spustiti v pogovor. Po večerji me je čakalo še veliko dela. Zavidal sem drugim, ki so se po večerji razkropili na vse ^{strani} na igrišče, k harmoniju ali k televiziji. Vzel sem kup papirja in sedel za mizo. Živčno sem premetaval mape in knjige in iskal potrebno gradivo. Moral sem napisati nekakšno razmišljanje o prijatelju in o srečanju z njim. Že ves teden sem se mučil s tem, že zdavnaj bi moral to sestaviti, pa mi ne gre in ne gre od rok. Poldrugo uro časa imam, sem si mislil in lahko mirno dokončam, da bo naslednji dan ena skrb manj.

Tako sem pisal svoje misli o prijateljstvu, delo mi je šlo lepo od rok, da sem bil sam s seboj zadovoljen. Nena- doma me je pri delu zmotil prijatelj, ki je planil v sobo: "Si videl kje Janeza?" Ne da bi se pustil kaj več motiti sem mu kratko odgovoril: "Ne. Drugič pa ne prihajaj v so- bo kot bomba!" Zaloputnil je vrata in zdirjal naprej po hodniku iskat Janeza... Že bolj nejevoljen kot prej sem na- daljeval, brskal po papirjih in z vso naglico pisal o pri-

jateljstvu, kako ga skušam živeti in tako naprej. Čez nekaj časa pride spet sošolec in sede k mizi, malo pogleda moje pisanje, nato pa zamahne z roko: "Beži, beži, ti pa si tudi kar naprej v teh papirjih. Zakaj nisi gledal filma? Ne veš kako prima je bil!" "Nimam časa, moram to stvar napisati do konca, da bo enkrat mir, saj me kar naprej nadleguje, kdaj mu bom oddal. Sploh pa me tisti film ne zanima, saj ni nič pametnega in sploh ga je trapasto gledati. Semeniščniki pač ne vedo početi nič kaj bolj pametnega, pa se ukvarjajo s takimi oslarijami." "Saj si pameten", mi je rekel nekoliko užaljen, potem pa odšel. Vedel sem, da ga ne bi smel tako neprijazno sprejeti. Bilo mi je skoraj nerodno, ker sem se pokazal tako važen. Sicer pa kaj me hodi motiti, ko ve da nimam časa za njegove dogodivščine. Pošteno sem se trudil preden sem se ponovno vživel v svoje razmišljanje in spet sem brskal po knjigah, da bi čimprej končal. Treba bo napisati še dve pismi, kajti že dolgo nisem odpisal prijateljem pri vojaki in ne vem kaj si mislijo. Skoraj sem zaključil, pa spet pride prijatelj. Ko me zagleda pri mizi se zasmeji in stopi k meni. Ponudim mu stolico in sede. "Prinesel sem ti tole knjigo, že pred časom si me prosil zanjo, pa sem čisto pozabil." "Saj je ne rabim in tudi nimam časa, da bi jo bral", sem mu malomarno odvrnil, ne da bi pogledal. "Ti si pa res pojava, kadar pridem sem, te gotovo najdem tule čepeti v kupu papirja. Si sploh normalen? Zakaj vedno vse ubogaš, saj nisi nič prost." Ne da bi se zmenil za njegove pripombe sem pisal naprej. "Pa menda ja nisi jezen name, sicer pa te res ne bom motil." In je zapustil sobo. Vrgel sem njegovo knjigo na polico in si zagodrnjal: "Da bi te..."

Ravno tebe je še manjkalo, da me prideš motit. Človek res nima nikdar minute miru v tej hiši, da bi kdaj eno stvar v miru naredil." Ker me je spet zmotil pri delu sem moral ves tekst še enkrat pregledati, da dodam kar še manjka in potem končam. Z zmedenimi mislimi sem šel od stavka do stavka in nenadoma sem obstal. Kaj sem že tukaj napisal?

...Biti prijatelj pomeni biti na vsakem koraku prijazen, tudi takrat...

Te besede, ki sem jih zapisal pred nekaj minutami so se mi v hipu zazdele kot ogromna laž samemu sebi in vsem, katerim so bile namenjene. V sebi sem začutil pekočo bolečino, ki me je vsak trenutek bolj žgala in razjedala mojo notranjost. Zavpil bi, pa me je bilo sram. Sram me je bilo pred prijatelji, ki sem jih pred nekaj trenutki zavrnil s svojim farizejstvom. Kaj neki bi rekli, če bi videli te moje čačke. Po pravici bi me obsodili za lažnika in hinavca, farizeja. Počutil sem se osramočen, razkrižkan. "Kako moreš biti tak?" Je nekaj govorilo v meni. "Ti, ki misliš, kako si popoln, kako si lahko drugim zgled dobrote in prijateljstva, si lažnik in hinavec. Ti hočeš sedaj s tem počekčkanim papirjem zakriti svoj pravi obraz, da te drugi ne bi videli kakšen si." Težka se je zdela ta obsodba, tako težka in pekoča, da sem s tresočo roko zgrabil liste, ki sem jih pravkar napisal in jih raztrgal. Hotel sem izbrisati vsako sled te laži, da me ne bi več obsojala. Vrgel sem z rok svinčnik in šel ven, da bi se mi te misli izgubile. Stopil sem v prijateljevo sobo in mu rekel: "Prej si me hotel nekaj vprašati. Oprosti,

lahko prideš sedaj. Sedaj imam čas. Pridi!" In stopil je za menoj, ne da bi rekel besedico. Od tistega dne nisem nikdar več vzel v roke tistega premišljevanja.

Franc Likar 3. razred

MOJ DOM

Začutil sem toplino doma,
ko sem prvič sem prišel.
Zaprl duri sem brez groma
takrat le vriskal bi in pel.

Sedaj ta isti dom - zapor,
nekdanji oče - rabelj je postal,
srce zahteva: upor, upor!
O Bog, pomagaj, rad bi vse prestal.

Milan Kobal 4. razred

OB STOLETNICI GRABRIJANOVE SMRTI

Jurij Grabrijan je bil rojen 22. julija 1800 v Adlešičih v Beli krajini. Oče ga je dal študirat v Karlovac, nato pa je na lastno željo šolanje nadaljeval v Novem mestu. Leta 1819/20 in 20/21 je skupaj s Prešernom in Slomškom obiskoval ljubljanski licej. Kot je sam rekel ga je s Francetom Prešernom vezalo posebno prijateljstvo. Bil je odličen dijak. Bogoslovje je študiral od leta 1821 do 1825 v Ljubljani, kjer je 27. avgusta 1825 v stolnici sv. Nikolaja prejel mašniško posvečenje. Novo mašo je pel 11. septembra istega leta v Metliki.

Kot kaplan je služboval na Brezovici pri Ljubljani, v škofji Loki in žireh. Prvo njegovo samostojno mesto je bilo v Šturjah. Leta 1833 je prišel v Vipavo za dekana, vendar je bil na to mesto slovesno umeščen šele 9. junija 1840. 16. novembra 1853 mu je cesar podelil naslov ljubljanskega častnega kanonika. 1875 je slovesno obhajal zlato mašo, umrl pa je 22. junija 1882. Pokopan je v pokopališki cerkvi v Vipavi.

V Vipavi je pustil največ svojih moči. Odrasle je redno spraševal krščanski nauk. Priporočal je dobre knjige. Ustanovil je Dekliško Marijino družbo in Bratovščino Marijinega srca. Leta 1832 je v Vipavi uvedel šmarnično pobožnost. Zbiral je pomoč za potrebne, zlasti za pogorelce in uboge in oznanjeval cepljenje proti črnim kozam. Uveljavil se je kot kulturni delavec, gradbenik, literat, politik.

Kulturni delavec

1843. je sodeloval pri sestavi slovenskega besednjaka

in pomagal pri urejevanju Bleiweisovih gimnazijskih beril. Leta 1851 se je vpisal v Mohorjevo družbo in ostal njen do- smrtni član. Sodeloval je pri Cigaletovem nemško slovenskem slovarju. Zavzemal se je za čitalnice na Kranjskem. 9. junija in 3. septembra 1862 je organiziral besedo na Zemonu. 1864 leta je bil med pobudniki in ustanovitelji čitalnice v Vi- pavi. Na otvoritvi čitalnice je bil imenovan za dosmrtnega čitalniškega predsednika. Ko je bil leta 1867 izvoljen od- bor Slovenske matice je bil v odboru tudi Grabrijan. Odbo- rnik je ostal do smrti. Grabrijan je dejavno pisal v Novice. Napisal je libreto za opero Prepir o ženitvi; ublasbil ga je Anton Hribar. 14. avgusta 1870 je pripravil tabor v Vi- pavi. Na njem je sodeloval z otvoritvenim govorom.

Literat

Njegova najboljša in najobsežnejša pesnitev je Kranjska Slovenija, napisana leta 1823. Potem je pisal največ prilo- žnostne pesmi: Ob otvoritvi vipavske šole 1861, Ipavci utemeljiteljam slavne narodne čitalnice v Ljubljani 1862, Vipavska 1862, Pozdrav Gorici 1863, Pozdrav gostom 1864, Slovenca skrb 1864. Bil je tudi aktiven prevajalec, pred- vsem iz nemščine.

Gradbenik

Takoj za tem, ko je bil umeščen za vipavskega dekana, je sklenil, da da poslikati loško cerkev. Pri iskanju sli- karjev se je odločil za Goldensteina, ki je cerkev posli- kal v letih 1840 do 42. V naslednjih letih je pomagal pri gradnji župnišč na Vrabčah, Gočah, Planini, Slapu, čent Vidu, Budanjah in Podkraju; šol na Gočah, Planini, Slapu in Podragi; novega zvonika v Podragi; prezbiterija na Vrabčah;

cerkve v Podkraju. Sezidal je tudi novo mogočno župnišče v Vipavi. Stroške zidave vipavskega župnišča, ki so znašali 15531 goldinarjev in 51 kron je v celoti plačal s cerkvenim denarjem. Leta 1361 je zgradil mogočno šolsko poslopje v Vipavi, prav tako s cerkvenim denarjem. Istega leta je naročil za romarsko cerkev v Logu novo oltarno sliko, ki jo je naslikal Mihael Stroj. Od leta 1367 do 1372 je gradil 56 metrov visok zvonik v Logu. Sam je zanj naredil tudi načrte. Poleg tega je prenovil vhodno lopo, pevski kor in popravil stranska zvonika. Leta 1375 je naredil načrt za novo vrhpoljsko cerkev, leto kasneje je odstranil zanemarjena poslopja pred vipavsko cerkvijo in naročil nove orgle. Istočasno je dal poslikati vipavsko cerkev (1376/77). Delo je opravil slikar Wolf s tremi učenci (Grabrijana je upodobil na freskah kot škofa posvečevalca). Po zlati maši je začel z gradnjo kapelic križevega pota na Gradišče; blagoslovili so ga leto pred njegovo smrtjo. Leta 1379 je naročil nov križev pot za vipavsko cerkev.

Politik

Kot politik je resneje nastopil po revolucionarnem letu 1343. Zavzemal se je za Avstrijo in je odločno odklonil načrt o veliki Nemčiji. Po prepričanju je bil blizu Bleiweisu in ostalim konservativcem.

Šole so bile po konkordatu med Vatikanom in Avstrijo 1355 pod cerkvenim nadzorstvom. Tako je bil Jurij Grabrijan šolski nadzornik. 1371 je postal predsednik krajevnega šolskega sveta, okrajni šolski nadzornik in nadzornik za verouk v dekaniji ter duhovni zastopnik postojnskega okrajnega šolskega sveta. 1357 ga je cesar odlikoval z vite-

škim križcem Franc Jožefovega reda, Vipavci pa so ga imenovali za častnega prebivalca trga Vipave. Bil je poslanec idrijskega in vipavskega volilnega okraja od leta 1367 do 1374. Kot politik se je najbolj udejstvoval na šolskem področju. Leta 1369 je izbojeval uvedbo slovenskega jezika v šole. Prepričal je deželni zbor, da je dovolil ustanovitev Vinsko sadjarsko šolo na Slapu pri Vipavi. Prizadeval si je za pogozditev Nanosa.

Ob bežnem pregledu Grabrijanovega delovanja spoznamo, da bi zgodovinski objektivnosti naredili krivico, če ne bi ob stoletnici njegove smrti vsaj bežno osvetlili njegove osebnosti. Posebej se tega zavedamo v semenišču, saj je eno od dveh zgradb malega semenišča postavil prav Grabrijan. V semenišču hranimo njegov portret, delo slikarja Mihaela Stroja.

Podatke o življenju in delu Jurija Grabrijana sem povzel iz bogatega gradiva, ki ga je v šolskem letu 1931/32 zbral in uredil Peter Planinc, dijak 4. razreda SVČ v Vipavi.

Božo Rustja

Žogica je najbolj ubogala Ivana Hočevarja, ki se je na ta obračun precej časa pripravljaj. Nekatero tekme so bile zelo razburljive. Zlasti so orosili čelo in dlani dvoboji med tretjim in četrto razredom. Posamezne točke so si igralci priigrali z zares dobro igro, katere smo lahko veselili. Ko so bile odigrane vse tekme, so si trije igralci delili drugo do četrto mesto z enakim številom točk, tako da so morali odigrati še tri dodatne tekme. Šele potem je bil znan vrstni red najboljših.

Pred prvenstvom so bila mnanja o najboljših zelo različna. Najboljše tri je točno napovedal le Rus Tomaž, za kar je prejel tri žogice.

Lestvica	razred	točk	št. poz.	točk
1. Hočevar Ivan	3.r.	7		+34
2. Ćemrl Stanko	4.r.	5+2		+71
3. Zagorec Jožef	3.r.	5+1		+81
4. Kobal Milan	4.r.	5+0		+65
5. Tomažič Marko	2.r.	3		-6
6. Rus Tomaž	2.r.	2		-75
7. Bahčič Robert	1.r.	1		-70
8. Kravos Matjaž	1.r.	0		-144

Vsem, ki so nam pripomogli pri pripravi prvenstev in vsem sodelujočim se zahvaljujemo. Vse ljubitelje športa spodbujamo, da bi drugo leto še bolj skrbeli za zdrav duh v zdravem telesu in pritegnili k temu še ostale.

Organizatorja Kobal M. in Ćemrl S.

UREDNIKOVA STISKA

Bil je že spomladanski dan, vendar je mrzla burja neusmiljeno pihala in s seboj prinašala dežne kaplje in posamezne snežinke. Danes ni prijetno hoditi okrog, si je mislil urednik, ko se je vrnil od mentorja. Bil je potr. Pravzaprav je to pričakoval in se tega celo na tihem bal.

Mentorju je pred dnevi izročil kup prispevkov za novo številko. Pregledal jih je in mu jih izročil. Urednik si je z žalostjo ogledoval prispevke. Mentor jih je povéčini črtal. Vedel je da tega mentor ni naredil kar tako, da je dobro premislil. Vseeno si je želel, da bi bil prizaneslivejši. S takimi dejanji lahko ljudi samo užališ, si je mislil. Enemu odkloniš prispevek in nikoli več ne bo sodeloval. Končno se je strinjal z mentorjem in se čutil nemočnega. Še nekaj je grizlo urednika. Kolikokrat je šel po razredih, prosil, nagovarjal dijake naj pišejo. Pa nič. Skupaj s sošolci je sestavil plakat, nanj napisal celo nekaj tem, da bi se fantje lažje orijentirali. Pa spet nič. Kaj res nimamo nič problemov, nas nič ne žuli, nimamo drug drugemu kaj pametnega povedati, se česa bojimo, ali nas kaj ovira pri pisanju, se je spraševal. Nato ga je prijelo, da bi se dela lotil kar sam. Začel je pisati pesmice, doživljaje in zgodbice in se celo oprijel prevajanja. Belil si je glavo z mislijo, kako se bo podpisal pod ta ali pod oni prispevek, da bralci ne bi opazili, da je vse sam napisal. Kmalu je opustil te načrte. Še več. Nekaj pesmic je uničil, doživljajev in zgodbic ni nadaljeval, pri prevajanju ni imel dovolj znanja.

Sedaj pa ga je spet spreletelo. Ali bo nova številka tako skromna? Nič za to, si je mislil. Če bodo sestavki vsebinsko dobri, potem jih je lahko malo. Če pa so sestavki slabi, potem je bolje, da jih je manj, kot več. Naj bo to, je še pribil, odraz naše sedanje literarne zmožnosti.

Urednik

ALI ŽE VESTE DA...

- je slavni pedagog izumil nov način vzgoje s prsti.
- neki znanstvenik in duhovnik ne zna moliti Raduj se Kraljica nebeška.
- je bila v semenišču interna racija.
- je bilo v semenišču že več defenestracij.
- so semeniški radijski ameterji poskušali ustanoviti lastno radijsko postajo. Vzrok njihove resignacije še ni znan, verjetno pa so se poslušalci naveličali njihovih enoličnih oddaj, kjer so ponavljali le ena, dva, ena, dva...
- se je v semenišču prepovedano smejeti razen ob pravem času. Kdaj je "pravi" čas še ni znano.
- bodo letos prejeli maturantje poleg maturitetnega spričevala tudi spričevalo o uspešno opravljenem zidarskem tečaju.
- v semenišču izkoristimo vsako ped zemlje, še več, nekatere rastline sadimo celo v asfalt.
- da morajo semeniščniki preplavati del poti iz spalnic v umivalnico in stranišče.

Bodičarji

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali pri izidu številke, ki jo imate v rokah. Hvala vsem, ki ste nam pomagali z nasveti in spodbudami. Prav tako hvala vsem tistim, ki ste s svojimi denarnimi prispevki omogočili izhajanje ISKER.

UREDNIŠTVO

"ISKRE" glasilo semeniščnikov v Vipavi

14. leto

2. številka

11. IV. 1932

Naslov uredništva:

Vipava 149

65271 Vipava

Mentor: Branko Melink

Urednik: Božo Rustja

Tehnični urednik: Milan Kobal

Vinjete: Jože Plut

Tipkatar: Milan Pregelj

Božo Rustja

Tiskajo: Andrej Mulej

Milan Kobal

Jože Plut

Milan Pregelj

Božo Rustja

Marijan Rola

Stanko Ćemrl

Razmnoženo v 400 izvodih

Vzdržujejo se s prostovoljnimi prispevki.

